CZĘŚĆ XLIII — № 2. ROK 22 — (1851.)

TYGODNIK
PETERSBURSKI.
GAZETA URZĘDOWA
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we WTORKI i PIĄTKI. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, lub do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, nadto we wszystkich Pocztowych urzędach w Cesarstwie i Królestwie.

Cena: ROCZNA w Rossyi z poczią, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 15 rubli. PÓŁROCZNA 8 rubli srebrem.

WTOREK, $\frac{9}{21}$ Stycznia.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

PETERSBURG, $\frac{8}{20}$ Stycznia.

Przez Rozkazy dzienne Cesarskie w Wydziale Wojskowości, dnia 29 Grudnia 1850, Dowodzca Oddzielnego Syberyjskiego korpusu, Jenerał-Gubernator Zachodniej Syberyi, Jenerał piechoty xiążę *Gorczakow 2*, zostaje uwolniony od służby na własną prośbę, z powodu słabości zdrowia, z mundurem i pensyą; — 1 Stycznia, Dowodzca 15 Artylleryjskiej brygady, Jenerał-major *Wagner*, mianowany Naczelnikiem 3 dywizyi Artylleryi; Dowodzcą zaś pomienionej brygady Pułkownik 2 brygady Artylleryi gwardyjskiej *Zarnicyn*.

— Przez Reskrypta Cesarskie z dnia 1 Stycznia, najłaskawiej mianowani kawalerami orderów: Św. Włodzimierza 1 klassy, Wielki Łowczy, Członek Rady Państwa *Wasilczykow*, i Rzeczywisty Radzca Tajny, Członek Rady Państwa xiążę *Gagarin*; — Św. Alexandra Newskiego, Rzeczywisty Radzca Tajny, Członek Rady Państwa *Koczubej 1*.

— Przy najłaskawszym Reskrypcie z dnia 1 Stycznia, Członek Rady Państwa, Radzca Tajny baron *Korf*, miał szczęście otrzymać brylantowe ozdoby orderu Św. Alexandra Newskiego.

— P. Sekretarz Państwa, Radzca Tajny *Bachtin*, miał szczęście otrzymać, przy najłaskawszym Reskrypcie z dnia 1 Stycznia, brylantowe ozdoby orderu Św. Alexandra Newskiego.

— *Ukaz* Cesarski *do Rządzącego Senatu z dnia 29 Grudnia 1850 r.*

«Ze względu na wynikły od pewnego czasu na głównych europejskich targach popęd ku podwyższeniu ceny srebra, uznając za potrzebne zabezpieczyć fond, na którym oparty jest obieg biletów kredytowych Państwa, od mogącego tymczasowo powiększyć się potrzebowania srebrnej monety oraz sztab srebra, dla wywozu ich za granicę, zgodnie ze zdaniem Komitetu Finansów, Rozkazujemy:

1.) Wywoz srebra w sztabach i monecie tak morzem, jak lądem, zabronić do dalszego rozporządzenia, w całém Cesarstwie, Królestwie Polskiém i Wielkiém Xięztwie Finlandskiém, pozostawując przywoz srebra, oraz przywoz złota w monecie i sztabach, jak dotąd, dozwolonym.

2.) Kapitanom i Szyprom okrętów, oraz furmanom i w ogóle wszystkim, za granicę wyjeżdżającym, dozwolić każdemu na swą osobę, wywozić do 15 rubli w monecie srebrnej, Rossyjskiej lub cudzoziemskiej, z warunkiem wszakże podania o takowej monecie Objawienia na Komorze Celnej.

3.) Za tajemny wywoz srebra w sztabach i monecie, prócz konfiskacyi, ma być uzyskiwana podwójna wartość takowego, na mocy artykułów: 802 Kodexu karnego i 851 Ustawy Celnej dla Królestwa Polskiego.

4.) Niniejsze Postanowienie ma być wykonywane od dnia otrzymania należytego o niém zalecenia przez Komory Celne.

«Rządzący Senat nie omieszka ku uskutecznieniu niniejszego Ukazu uczynić właściwych rozporządzeń.»

— Jego Wielko-xiążęca Wysokość, Xiążę Alexander *Hesski*, wrócił 2 b. m. do Petersburga z podróży za granicę.

Muzyka. *(Udzielono.)* «Głośni ze swych talentów bracia Wieniawscy, o których jeszcze niedawno czytaliśmy w Tygodniku pełen pochwał i zapału artykuł P. Każyńskiego, znajdują się teraz w Kijowie, gdzie (przed odjazdem do Stolicy) dadzą kilka koncertów. I wątpić nawet nie możemy o chlubném przyjęciu, jakiego tam młodzi rodacy nasi doznają, — powiemy tu tylko, że kto nie słyszał jeszcze Hen-

ryka po powtórnym powrócie jego do kraju, ten jeszcze nie ma żadnego o olbrzymich postępach tego dziecka pojęcia. Na ostatnim ich koncercie, danym w Warszawie, obudzili niepospolity w słuchaczach swoich zapał.—«Niepodobna «było niedoznać, (powiada Kuryer Warszawski), wszystkich «z kolei wrażeń, jakie gra tych artystów wzbudziła. Zdo«byte pod obcém niebem palmy pierwszeństwa, zamienili «pod własném na oklask, w którym słusznie zamknięto cały «hołd dla ich niezrównanego talentu. Z tryumfem, za«prawdę, udzielamy o nich to sprawozdanie, zwłaszcza gdy «wystąpieniem wczorajszém ziścili i powzięte przez nas na«dzieje i owe tak pełne sławy uwielbienia, jakie im obce i «krajowe pisma oddały, a których i my dziś słabym jesteśmy «odgłosem. . . . .»

«O świetném przyjęciu ich w Kijowie i wątpić się nie godzi, prosimy tylko o najrychlejszy jak można przyjazd do Stolicy. — Henryk nie zapomniał zapewna jeszcze jak go tu przyjmowano i jak śliczne bukiety śliczniejsze jeszcze rączki dam naszych pod nogi mu rzucały! . . . Szczęśliwy!!»

St.-Petersburg, dnia 4 Stycznia 1851.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa, 8 Stycznia.

ROZKAZY DO ZARZĄDU CYWILNEGO KRÓLESTWA POLSKIEGO, z dnia 8 (20) Grudnia 1850 roku.

Przez postanowienia Namiestnika Królestwa,

W Kancellaryi Przybocznej Namiestnika, mianowani: Młodszy Pomocnik Naczelnika Wydziału, Assesor Kollegialny Andruzski, pełniącym obowiązki Starszego Pomocnika Naczelnika Wydziału; Sekretarz Gubernijalny Szaniawski, pełniącym obowiązki Starszego Pomocnika Naczelnika Wydziału, i Urzędnik do pisma, Rejestrator Kollegialny Sieklucki, pełniącym obowiązki Młodszego Pomocnika Naczelnika Wydziału.

Przez postanowienia Rady Administracyjnej,

W Najwyższej Izbie Obrachunkowej, mianowani: Nadkontroler Naczelnik Sekcyi, Antoni Krukowski, pełniącym obowiązki Assesora Naczelnika Wydziału; Buchhalter, Sekretarz Kollegialny Józef Wierzbowski, pełniącym obowiązki Nadkontrolera Naczelnika Sekcyi: Kontroler Stanisław Wasilewski, pełniącym obowiązki Buchhaltera; Rachmistrz przy Magistracie miasta Warszawy, Jan Korytyński, pełniącym obowiązki Kontrolera; Młodszy Kontroler Adam Kleczkowski, pełniącym obowiązki Kontrolera; Starszy Pomocnik Kontrolera, Tomasz Sulnicki, pełniącym obowiązki Młodszego Kontrolera.

W Wydziale Kommisyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, mianowani: Właściciel dóbr Adam Cieciszowski, Radzcą do Czynności Ubezpieczeń w powiecie Łukowskim; Członek Deputacyi Szlacheckiej gubernii Płockiej, właściciel dóbr Adam Pisarzewski, Radzcą do Czynności Ubezpieczeń w powiecie Pułtuskim, i Doktor Medycyny Władysław Tyrchowski, pełniącym obowiązki Lekarza przy więzieniu w Płocku.

Przez rozporządzenia Kommisyj Rządowych i władz oddzielnych,

W Wydziale Kommisyi Rządowej Sprawiedliwości, mianowani: Pisarz Sądu Policyi Poprawczej Wydziału Sandomirskiego Teodor Szczepański, pełniącym obowiązki Assesora w tymże Sądzie; Pisarz Sądu Policyi Poprawczej Wydziału Płockiego Ludwik Łempicki, pełniącym obowiązki Assesora w tymże Sądzie; Pisarz Sądu Policyi Poprawczej Wydziału Zamojskiego Teofil Bukowiński, pełniącym obowiązki Assesora w tymże Sądzie; Podpisarz Sądu Pokoju Okręgu Płockiego Wydziału 2 Andrzej Młodzianowski, pełniącym obowiązki Assesora Sądu Policyi Poprawczej Wydziału Piotrkowskiego; Podpisarz Sądu Pokoju Okręgu Częstochowskiego Adam Mazurkiewicz, pełniącym obowiązki Assesora Sądu Policyi Poprawczej Wydziału Pułtuskiego; Podpisarz Sądu Policyi Poprawczej Wydziału Jędrzejowskiego, Jan Gielowicz, pełniącym obowiązki Pisarza Sądu Policyi Poprawczej Wydziału Sandomierskiego; Adjunkt Prawny w Rządzie Gubernijalnym Płockim Konstanty Zieliński, pełniącym obowiązki Pisarza Sądu Policyi Poprawczej Wydziału Płockiego; Aplikant Sądowy przy Trybunale Cywilnym Gubernii Warszawskiej w Warszawie Alexander Siedlecki, pełniącym obowiązki Podpisarza Sądu Pokoju Okręgu Częstochowskiego; Aplikant Sądowy przy Trybunale Cywilnym gubernii Radomskiej w Kielcach, Antoni Moll, pełniącym obowiązki Podpisarza Sądu Policyi Poprawczej Wydziału Jędrzejowskiego; Aplikant Sądowy przy Trybunale Cywilnym gubernii Warszawskiej w Warszawie Mikołaj Taczanowski, pełniącym obowiązki Podpisarza Sądu Pokoju Okręgu Płockiego Wydziału 2-go; Kancellista Sądu Policyi Poprawczej powiatu Warszawskiego Wydziału 1-go Jan Kozłowski, pełniącym obowiązki Archiwisty Trybunału Cywilnego gubernii Lubelskiej w Lublinie; Kancellista Sądu Okręgu Radomskiego Wincenty Paprocki, pełniącym obowiązki Archiwisty Trybunału Cywilnego gubernii Radomskiej w Radomiu i Dziennikarz Sądu Policyi Poprawczej Wydziału Łęczyckiego Bartłomiej Kraskiewicz, pełniącym obowiązki Archiwisty w tymże Sądzie.

W Wydziale Kommisyi Rządowej Przychodów i Skarbu, mianowani: Referent Sekcyi Celnej w Kommisyi Rządowej Przychodów i Skarbu Michał Chrzanowski, pełniącym obowiązki Inspektora fabryki tabak w Siedlcach; Inspektor Szkoły Powiatowej Realnej w Warszawie Karol Sestié, pełniącym obowiązki Inspektora Magazynu Drzewa Rządowego w Warszawie; Hutmistrz Zakładów Górniczych w Pankach Sylwester Wojcicki, pełniącym obowiązki Zawiadowcy takichże Zakładów w Samsonowie i Sielpi; Inspektor Magazynu Drzewa Rządowego w Warszawie, Wacław Gaszyński, pełniącym obowiązki Nadleśnego Leśnictwa Balinka.

Z dnia 15 (27) Grudnia 1850 roku.

Przez postanowienia Namiestnika Królestwa,

W Kancellaryi Przybocznej Namiestnika, mianowany: były Pomocnik Archiwisty w Dyrekcyi Ubezpieczeń Józef Gebhardt, pełniącym obowiązki Nadetatowego Urzędnika Kancellaryi.

Przez postanowienia Rady Administracyjnej,

W Wydziale Kommisyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, mianowani: były Pomocnik Naczelnika Górniczego Okręgu Zachodniego Karol Groer, pełniącym obowiązki Radzcy 2 Skarbowego w Rządzie Gubernijalnym Lubelskim, i Inspektor Policyi miasta Radomia Kazimierz Jurgaszko, pełniącym obowiązki Prezydenta miasta Sandomierza.

W Wydziale Kommisyi Rządowej Sprawiedliwości, mianowani: Assesor Sądu Kryminalnego gubernii Lubelskiej, Magister Prawa Franciszek Sadkowski, pełniącym obowiązki Sędziego Trybunału Cywilnego gubernii Radomskiej w Radomiu; Pisarz Sądu Kryminalnego gubernii Radomskiej Teodor Kawecki, pełniącym obowiązki Sędziego tegoż Sądu; Podprokurator przy Sądzie Policyi Poprawczej Wydziału Jędrzejowskiego, Magister Prawa Ignacy-Pantaleon Czarkowski, pełniącym obowiązki Pisarza Sądu Kryminalnego gubernii Radomskiej; Podpisarz Sądu Kryminalnego gubernii Warszawskiej Alexander Jabłoński, pełniącym obowiązki Assesora Trybunału Cywilnego gubernii Radomskiej w Radomiu.

W Najwyższej Izbie Obrachunkowej, mianowani: Pełniący obowiązki Nadkontrolera Naczelnika Sekcyi Stanisław Wołk, pełniącym obowiązki Assesora Naczelnika Wydziału; pełniący obowiązki Starszego Buchhaltera Józef Towścik, pełniącym obowiązki Nadkontrolera Naczelnika Sekcyi; pełniący obowiązki Starszego Kontrolera Ignacy Lewandowski, pełniącym obowiązki Starszego Buchhaltera; pełniący obowiązki Buchhaltera Antoni Pawłowski, pełniącym obowiązki Starszego Kontrolera; pełniący obowiązki Kontrolera Adolf Loeve, pełniącym obowiązki Starszego Kontrolera; pełniący obowiązki Kontrolera, Sekretarz Kollegialny Laufer, pełniącym obowiązki Buchhaltera; pełniący obowiązki Młodszego Kontrolera Antoni Dygat, pełniącym obowiązki Kontrolera, i Rachmistrz 2 klassy w Rządzie Gubernijalnym Radomskim Konstanty Józefowicz, pełniącym obowiązki Młodszego Kontrolera.

Przez rozporządzenia Kommisyj Rządowych i władz oddzielnych,

W Wydziale Kommisyi Rządowej Sprawiedliwości, mianowani: Sekretarz 2 klassy w Kommisyi Rządowej Sprawiedliwości Kajetan Pacewicz, pełniącym obowiązki Podpisarza Sądu Kryminalnego gubernii Warszawskiej; Aplikant Sądowy przy Trybunale Cywilnym gubernii Warszawskiej w Warszawie Paweł Karwacki, Rejentem Kancellaryi Okręgu Włocławskiego, i b. Patron przy Trybunale Cywilnym gubernii Warszawskiej w Kaliszu, Walery Zagrodzki, Patronem przy tymże Trybunale.

W Zarządzie Warszawskiego Wojennego Jenerał-Gubernatora, mianowani: Pisarz Aresztu Policyjnego miasta Warszawy Franciszek Gałczyński, pełniącym obowiązki Kontrolera Wydziału Kontroli Służących; Sekretarz Wydziału Policyjno-Sądowego w Zarządzie Ober-Policmejstra miasta Warszawy Leon Miłobędzki, pełniącym obowiązki Sekretarza Biura; Sekretarz Oddziału Meldunkowego Alexy Rutkowski, pełniącym obowiązki Sekretarza Wydziału Policyjno-Sądowego; Exekutor Biura Jan Pieńkowski, pełniącym obowiązki Sekretarza Oddziału Meldunkowego; Expedytor Ludwik Zieliński, pełniącym obowiązki Exekutora; i Starszy Kancellista Witold Bosakiewicz, pełniącym obowiązki Expedytora Zarządu Ober-Policmejstra miasta Warszawy.

Dyrekcya Poczt Królestwa Polskiego

Podaje do powszechnej wiadomości, iż z wyższego rozkazu, z dniem 1 (13) Stycznia 1851 r., wprowadzone będą w Królestwie nowe opłaty pocztowe, podług dołączonej tu taxy. — *Taxa opłat pocztowych za wszelkiego rodzaju korrespondencyą, pocztą przesyłaną wewnątrz kraju, do Cesarstwa i do Wielkiego Xięztwa Finlandzkiego.* — *Wagowe:* 1) Od listu zwyczajnego za każdy łut 10 kop. 2) Od listu rekomendowanego za każdy łut 20 k. — *Uwaga.* Od listu mającego wewnątrz bilety kass kredytowych, wexle, obligi prywatne, lub inne dowody na stemplu pisane, pobierać wagowe jak za list rekomendowany. — 3) Od listu mającego wewnątrz pieniądze papierowe, papiery kurs pieniężny mające, bilety banku Finlandzkiego, monetę złotą lub srebrną, papier stemplowy czysty, lub małe wyroby w srebrze albo złocie, za każdy łut 10 kop. — 4) Od listu mającego wewnątrz pieniądze połączone z dowodami, w uwadze powyżej wyszczególnionemi, za każdy łut 20 kop. — 5) Od posyłek zawierających kosztowności: jeżeli posyłki nie ważą całego funta, pobiera się wagowe za każdy łut 10 k., jeżeli mają funt, pobiera się wagowe za każdy funt 10 k. — 6) Od posyłek z monetą brzęczącą w paczkach lub beczułkach za każdy funt 10 k. — 7) Od posyłek zwyczajnych i od dokumentów oddawanych na pocztę jako posyłki, pobiera się wagowe, stosownie do wzajemnych od siebie odległości miast gubernijalnych, a mianowicie: za odległość od 1 do 300 wiorst wyłącznie, od posyłek 5 k., od dokumentów 10 k.; za odległość od 300 do 800 wiorst wyłącznie, od posyłek 10 k., od dokumentów 20 k.; za odległość od 800 do 1,100 wiorst wyłącznie, od posyłek k. 15, od dokumentów 30 k.; za odległość od 1,100 do 1,800 wiorst wyłącznie, od posyłek 20 k., od dokumentów 40 k.; za odległość nad 1,800 wiorst wyłącznie, od posyłek 25 kop., od dokumentów 50 k. — *Uwaga.* Dokumenta, akta i wszelkiego rodzaju papiery, wtedy tylko na pocztę wozową jako posyłki przyjmowane być mogą, gdy łącznie z ambalażem więcej ważą jak funt jeden i gdy są ambalażowane nie w papier, ale w płótno lub ceratę. — Przy oddaniu na pocztę listu rekomendowanego, pieniędzy, dokumentów i posyłek, udziela się oddawcy kwit pocztowy, za opłatą 3 k.; jeśli

prócz tego oddawca objawi życzenie, aby od odbierającego uzyskane i jemu doręczone było oddzielne własnoręczne pokwitowanie, z odbioru listu rekomendowanego, pieniędzy dokumentów lub posyłki, w takim razie pobierać od oddawcy dodatkowo pojedyńcze wagowe, to jest 10 k. — *Assekuracyjne:* od summy najmniejszej do włącznie r. sr. 300 jeden procent, t. j. od każdego rubla sr. 1 kopiejka, bez względu na odległość; od summy nad 300 rs. do włącznie 600 rs. pobiera się opłata assekuracyjna stała, od każdej posyłki 3 rs. bez względu na odległość; od summy nad 600 rs. do włącznie 1,500 rs. pół procentu, to jest od każdego rubla sr. pół kopiejki, bez względu na odległość; od summy nad rs. 1,500 do włącznie 3,000 rs. pobiera się opłata assekuracyjna stała, od każdej posyłki rubli sreb. 7 kopiejek 50; od summ większych nad 3,000 rubli sr. ćwierć procentu, t. j. od każdego rub. sr. ćwierć kopiejki.—Podług tejże taxy, pobierać opłatę assekuracyjną od wartości papieru czystego stemplowego i od papieru na wexle; od wszelkich w ogóle posyłek, nie wyłączając nawet kosztowności, pobierać opłatę asekuracyjną od zadeklarowanej wartości po jednej kopiejce od rubla. Ponieważ opłata assekuracyjna pobiera się bez względu na odległość, przeto za dalszą przesyłkę, lub na powrót do miejsca zkąd nadeszły, przedmiotów assekurowanych, opłata assekuracyjna powtórnie nie dolicza się. — *Uwagi: a)* za dalszą przesyłkę, lub na powrót listu zwyczajnego krajowego, lub zagranicznego, nie dolicza się żadna opłata krajowa. Za dalszą zaś przesyłkę, lub na powrót listów rekomendowanych i wszelkich innych przedmiotów, w taxie niniejszej wyszczególnionych, dolicza się wagowe krajowe w tej samej ilości, w jakiej pierwotnie pobrane było; opłata zaś assekuracyjna, tudzież opłata za kwit i rewers powrotny, jeśli za takowy pobraną była, w żadnym przypadku powtórnie nie dolicza się. *b)* Waga nie ulega rozdrobnieniu; ale od wszelkich listów, pieniędzy i posyłek, gdy te nie doważają łuta lub funta, pobiera się opłata jak za cały łut lub funt; w razie przewyżki wagi nad łut lub funt, bierze się jak za dwa łuty lub funty i t. d. *c)* Korrespondencya w punktach 3, 4, 5, 6 i 7 wymieniona, jedynie pocztami wozowemi i wózkowemi przewożoną będzie. *d)* Od korrespondencyi za granicę wysyłanej i ztamtąd nadchodzącej, oprócz opłat krajowych, podług tej taxy pobieranych, opłaca się jeszcze porto zagraniczne, o którem na każdym urzędzie lub stacyi pocztowej wiadomość na żądanie udzieloną być może.

Warszawa, dnia 21 Grudnia (2 Stycznia) 1850—51 roku.
Dyrektor Poczt, Rzeczywisty Radzca Stanu xiążę *Golicyn*.
Naczelnik Kancellaryi, Assesor Kollegialny *Karpiński*.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

AUSTRYA. *Wiedeń*, *7 Stycznia.* Dowiadujemy się, że Rząd zamierza, o ile okoliczności szczególne pozwolą, złagodzić kary, wyrzeczone przeciw przekonanym o knowanie spisków w Pradze.

— Zapewniają, że kosztem Rządu zbudowany będzie stały most na Dunaju.

Wiedeń, *8 Stycznia.* (Depesza telegraficzna.) «Renegat Bem umarł w Alepie 14 Grudnia.»

PRUSSY. *Berlin*, *9 Stycznia.* Dochody niestałe na rok 1851 są oszacowane na 30,066,300 talarów, co daje, w porównaniu z rokiem przeszłym, przewyżki 894,376 talarów, pochodzącej głównie z podatku na fabrykacyą cukru z buraków i od stępla.

DREZNO, *8 Stycznia.* Dziś 3 Kommisya Konferencyi, mająca za przedmiot swych zajęć interessa materyalne, (handel, systemat Celny, drogi kommunikacyi, żeglugę), prezydowana przez Bawaryą, miała swe pierwsze posiedzenie, a wczora 2 Kommisya miała swe trzecie posiedzenie. Bawarya i Saxonija podały, jak twierdzą, memoryały zgodne co do wielu punktów, w przedmiocie interessów materyalnych.

HANOWER, *8 Stycznia.* J. K. Wysokość Xiążę Fryderyk Pruski przybył dziś z Berlina.

HAMBURG, *10 Stycznia.* Wczora umarł tu, mając lat 80 wieku, były Poseł Rossyjski, Rzeczywisty Radzca Tajny *Struwe*.

ANGLIJA.

LONDYN, *7 Stycznia.* Wszyscy Ministrowie, prócz sira Fr. Baring i lorda Grey, są nateraz nieobecni w Londynie i zjadą się dopiero 14 b. m. w dniu wyznaczonym na pierwsze tegoroczne posiedzenie Rady Tajnej.

— Królowa Jmć raczyła udzielić ze swej szkatuły pensyą dożywotnią 100 funtów sterlingów Pani Belzoni, wdowie sławnego podróżnika.

FRANCYA.

PARYŻ, *9 Stycznia.* Kwestya o instrukcye, dane (jakoby) przez jenerała Changarnier armii Paryskiej, i kwestya o wypuszczenie deputowanego P. Mauguin, z więzienia, w którém był osadzony za długi, były tylko skazówkami fermentacyi rozmaitych pierwiastków, które dążyły do obalenia obecnego Gabinetu. Nakoniec zmiana ta nastąpiła i oto co wybieramy naprędce z gazet, przywiezionych przez ostatnią pocztę:

Paryż, *11 Stycznia.* Monitor ogłasza mianowanie nowego Gabinetu. Czterej Ministrowie (Baroche, Rouher, Fould i de Parrieu) pozostają; pięciu inni (de Lahitte, Romain-Desfossés, Schramm, Binaut i Dumas) wyszli do dymissyi. — Na ich miejsce mianowani: Ministrem Spraw Zagranicznych *Drouyn de Lhuys*, Marynarki *Ducos*, Wojny *Regnault de Saint Jean d'Angély*, Prac Publicznych *Magne*, Handlu *Bonjean*.— Jenerał Changarnier złożony z urzędu (déstitué), i armija Paryska nie rozpuszczona, jak głoszono, ale dowodztwo jej oddzielone od dowodztwa Gwardyą Narodową. Mianowani: Dowodzcą armii Paryskiej Jenerał Baraguay d'Hilliers, Głów-

nym Dowodzcą Gwardyi Narodowej Jenerał Perrot — Jenerał Carrelet pozostaje Dowodzcą 1 dywizyi (okręgu) wojskowej.

Ta zmiana, zamiast uspokojenia umysłów, bardziej jeszcze zajątrzyła obecne położenie. Tegoż dnia, na posiedzeniu Izby, członek partyi Konserwatystów, P. de Rémusat, wniosł, iżby Zgromadzenie rozeszło się po Biurach, i ze względu na trudności obecnego stanu rzeczy, mianowało Kommisyą dla przedsięwzięcia stosownych środków. To wyrażenie nieufności ku nowemu Gabinetowi, mimo oporu Ministrów, przyjęte zostało 330 głosami przeciw 273. Wybor Członków w 11 biurach był natychmiast ukończony; w czterech odłożony do jutra. W liczbie wybranych jest najwięcej jawnych przeciwników Prezesa Rplitej, i mianowicie członków partyi Legitymistowskiej (Berryer, Nettement,) PP. Lanjuinais, Cavaignac, de Lamartine i t. d.

Paryż jest spokojny.

— Podług *Pouvoir*, Prefekt Policyi, P. Carlier, podawał się do dymissyi, ale takowa nie została przyjęta przez Prezesa Rplitej.

(Journ. de S.-P. Pszcz. Półn. R. I.)

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

Nowe użycie telegrafu elektrycznego. Gazeta *Globe* zawiera następną wiadomość: W Stanach Zjednoczonych Ameryki północnej umyślono użyć linij telegrafów elektromagnetycznych do dawania znać na bardzo wielkie odległości o burzach i huraganach. I tak, telegraf w Chicago ostrzega kapitanów okrętów, znajdujących się w Cleveland i Buffalo, o burzach, idących z północo-zachodu. Otrzymywany skutek jest równie ważny, jak praktyczny. Wiadomo, że huragan przebiega atmosferę z szybkością równą lotowi Gołębia-pocztarza, to jest po 60 mil angielskich (prawie 100 wiorst) na godzinę. Owoż okręt, który z portu New-York zamierza odpłynąć do New Orleans, jest uprzedzony przez telegraf dwudziestu godzinami wcześniej, że burza południowo-zachodnia pomyka się z zatoki Mexykańskiej na jego spotkanie. Można z pewnością wnosić, że telegrafy elektromagnetyczne dadzą inne jeszcze nader pożyteczne zastosowania, o których nikt dotąd nie myślał. Ostrzeganie o zbliżającej się burzy odda niewyrachowane korzyści na wybrzeżach Anglii i Irlandyi; te wiadomości zatrzymają w portach okręty, które miały odejść, a innym okrętom, na pełném morzu będącym, za pomocą dawanych z portów i latarni morskich znaków, wskażą konieczność mienia się na ostróżności, lub szukania schronienia.

* * *

Nowe gatunki ptaków. Znany ornitolog Karol *Bonaparte* złożył Paryskiej Akademii Nauk rysunki i opisy trzech nowych gatunków ptaków, których ojczyzną jest Mexyk. Są to: *Psaltriparus personatus*, *Lophophanes Wollweberi* i nowy rodzaj *Callocanthis*.

* * *

Nowy sposób wprawiania w nieczułość. Doktor Rames zauważał, że chorzy, przez długi przeciąg czasu używający wewnątrz Bromku Potassii (Bromure de Potasse), wpadają nakoniec w stan jakby ciągłego odrętwienia, które tém się odznacza, że cierpiący zachowuje samopoznanie, a traci tylko czułość do takiego stopnia, iż najboleśniejsze operacye wytrzymuje bez cierpienia.

* * *

Nazwiska Angielskie. Od niepamiętnych czasów wiadomo w Anglii, że Smith było najpospolitsze nazwisko familijne. Teraz się pokazało, że jest inne jeszcze więcej upowszechnione. Podług spisu urzędowego narodzonych, ochrzczonych i pogrzebionych w Królestwie Anglii i Xięztwie Wallii od 30 Czerwca 1837 do 30 Czerwca 1838 roku, miało nazwiska: Jones osób 13,429, Smith 12,637, Williams 8,743, Taylor 6,440, Davies 5,589, Brown 5,585, Thomas 5,278, Evans 4,930, Roberts 4,199, Johnson 3,743, Robinson 3,555, Wilson 3,399, Wright 3,299, Hall 3,097, Hughes 3,180, Wood 3,177, Walker 3,148, Lewis 3,134, Green 3,112, Edwards 3,097, White 3,087, Jackson 3,040, Turner 2,908, Thompson 2,874, Hill 2,856, Harris 2,771, Cooper 2,693, Clark 2,683, Davis 2,661, Harrison 2,502, Baker 2,385, Ward 2,318, Morris 2,299, Morgan 2,296.

* * *

Przestrzeń Stanów Zjednoczonych. Wyliczono, że granica Stanów Zjednoczonych zawiera 10,750, brzeg morski 5,130, a brzeg jeziór wewnętrznych 1,160 mil angielskich. Jedna z rzek amerykańskich jest dwa razy dłuższa niż Dunaj, najdłuższa z rzek europejskich. Ohio o 600 mil jest dłuższa od Renu, a Hudsonem można 120 mil ang. dalej żeglować niż Tamizą. Jeden Stan Wirginija jest o trzecią część większy niż Anglija, Stan Ohio o 3,000 mil kwadrat. angiel. większy jest od Szkocyi. Od stolicy Stanu Maine do Nowego Orleanu 200 mil ang. dalej niż z Londynu do Konstantynopola.

* * *

Przepyszne wydanie. U Poenicke w Lipsku wyszło dzieło: Magnentius Rhabanus Maurus. De laudibus sanctae crucis. Jest-to pomnik dziewiątego wieku, wysławiający łacińskiemi wierszami Tajemnice wiary, a wiersze tak są sztucznie ułożone, iż pewne w nich litery tworzą regularne postacie, bez zepsucia miary wierszowej. Drukarz wysilił się na arcydzieło swojej sztuki. Karty z błękitnego pergaminu, na nich tłoczone to złote, to srebrne, to bronzowe głoski z arabeskami różnemi na każdej karcie. Oprawa odpowiada przepychowi druku. Wydanie poświęcone jest Piusowi IX.

* * *

Upadek ceny złota. Podług *Allgem. Zeit.*, gazeta angielska *Times* zlękła się kalifornijskiego złota i tak liczyła: Kalifornija doda corok dziesięć miljonów funt. sterl. do zapa-

sów złota. Ludność na całej kuli wynosi tysiąc miljonów, gotowizna w obiegu trzysta miljonów funt. sterl., ludność powiększa się corok o dziesięć miljonów dusz; potrzebowanie gotowizny musi przeto w równych zkądinąd okolicznościach zarazem wzrastać o trzy miljony funt. sterl. — Biorąc wszystko pod kredkę wypada, że świat cały nie potrzebuje rocznego zwiększania się zapasu pieniędzy nad pięć miljonów f. st., a połowę tylko tego w złocie. Kalifornija zamiast dwóch i pół miljonów daje we czwornasob, — przetoż cena złota musi znacznie się zniżyć.

Na to inna gazeta angielska *Globe* odpowiada dosadnie, lecz pozwolimy sobie uwagi jej gdzie-niegdzie dopełnić. Naprzód co do faktów. «Kalifornija da dziesięć miljonów funt. sterl.» — Summa ogromna, ale już trzy robocze pory od odkrycia kopalni minęły, a podług najpewniejszych wyrachowań, wywoz złota nie przeniosł w ogóle piętnastu milchowań, wywoz złota nie przeniosł w ogóle piętnastu miljonów. To daje średnią ilość pięć miljonów. Dawne zaś doświadczenie uczy, iż we wszystkich krajach złotodajnych największy plon zawsze na pierwsze po odkryciu lata przypada, potém się zmniejsza i w końcu znika. Nawet Ural i Syberya zdają się nie być od tego wyjęte. Kalifornija w roku 1850 może wyda dziesięć miljonów. Ale jak długo to potrwa? Tego nie wiemy, a właśnie to pytanie jest istotne.

«Cała ludność na kuli ziemskiej wynosi tysiąc miljonów.» Dawny frazes w szkolnych xiążkach. Lecz któż tę cyfrę sprawdził? Trzecią część całej massy stanowią Chiny, których ludność przed pięćdziesięciu już laty Mandarynowie porych ludność przed pięćdziesięciu już laty Mandarynowie podali jako dochodzącą do trzystu trzydziestu trzech miljonów. To dowodzi, że pierwiastki rachuby nie są bardzo pewne.

«Cała massa pieniędzy w obiegu trzysta miljonów funtów sterlingów.» I to przypuszczenie tyle warte co tamte. Jacob, w dziele powszechnie przytaczaném w takich pytaniach (An historical enquiry into the production .... of the precions metals 1831) wylicza, iż w 1829 roku w Europie i Ameryce cały zapas drogich kruszców wynosił 313,388,560 f. sterl. Ludność, obracającą tym zasobem, podał na dwieście siedmdziesiąt miljonów. Zostaje jeszcze siedmset pięćdziesiąt miljonów ludzi, a z nich przeszło trzy ćwierci używają monet złotych i srebrnych, a z tych wielka część, miłująca się w swoim jeszcze nieogładzonym przepychu, ze swoich dochodów więcej obraca na złote i srebrne ozdoby i sprzęty niż Europejczycy i Amerykanie. Zdaje się więc, że licząc na tę ludność sto miljonów funt. sterl., nie bardzo zboczymy od prawdy.

Dodajmy, że przyrost ludności po dziesięć miljonów corok, jest tylko przypuszczeniem. Ludność rośnie w miarę wzrastających środków wyżywienia; liczba zawieranych małżeństw zmienia się w miarę polepszającej się lub pogorszającej zamożności ludu; i u cywilizowanych i u niecywilizowanych narodów, ten tylko zakłada gospodarstwo, kto może utrzymać familiję. Znajdą się wprawdzie, co się nieprzezornie pobiorą albo co w małżeństwie zmarnują swój fundusz, ale to nie zmienia ogółowego wyrachowania, bo zbyteczny przyrost musi się zrównoważać przez to, iż innym zaprowadzenie gospodarstwa utrudnia. Ale chociażby założenie było prawdziwe, nie możemy się zgodzić na wniosek, że roczne potrzebowanie złota wzrasta najwięcej o trzy i pół miljony funt. st. Ten wniosek oparty jest na fałszywej zasadzie, że złoto i srebro służą tylko narzędziem cyrkulacyi, jak pieniądze. Jacob ceni wartość złota i srebra, użytego (*notabene* w 1829 roku) na ozdoby i sprzęty, czterysta miljonów f. st., i wylicza że tym sposobem, nie licząc co idzie na monety, corok zużywa się (tarcie i zniszczenie) drogich kruszców: w W. Brytanii na 2,457,221 f. st., we Francyi i Szwajcaryi na 1,550,000 f. st., a w reszcie Europy na 280,630 f. st.; w całej Ameryce, podług niego, zużycie dochodziło do 280,630 f. st.; okrągła summa sześć miljonów funt. st., które niewidomie zniknęły. Podług tego co mówią znakomitsi probierze, trzeba odliczyć jednę czterdziestą na przetapianie dawniej zrobionych srebrnych i złotych rzeczy; na coroczną przeto potrzebę nowego kruszcu w Europie i Ameryce zostanie, nie licząc monety, przeszło pięć miljonów f. st. — Inni tych rzeczy świadomi liczą mniej, lecz, ile wiemy, różnica w tém szacowaniu jest taka, iż po dwudziestu leciech mogłaby się zapełnić. Nakoniec liczmy tylko cztery i pół miljony na Amerykę i Europę, a na Egypt, Turcyą, Arabiję, Persyą, Indyją, Chiny i t. d. dwa miljony, strata roczna wyniesie 6,500,000 f. st.

Trzebaż wziąść jeszcze pod kredkę i zużycie monet, które Jacob oblicza, nie mając względu na straty w pożarach, w rozbiciach okrętów, w zakopanych skarbcach i t. d. Świadomi cenią, że co do złota i srebra, ta coroczna strata dochodzi do trzech czwartych od sta w srebrze i złocie, a to na czterechset miljonach znaczy trzy miljony funt. sterl. W ogóle więc roczna utrata wynosiłaby 9,500,000 f. sterl., a pewnie i więcej, lecz połóżmy że tylko tyle, toć i w takim razie, doliczywszy przyrost potrzebowania z powodu przyrostu ludności, dostalibyśmy, na coroczną potrzebę nowego metallu, cyfrę 14,900,000 f. st. Weźmyż teraz na uwagę to, czego *Globe* z pewnością nie dotknął, że trzecia część tej summy przypada na złoto — to pokaże się, iż świat potrzebuje rocznego przywozu tego metallu na pięć miljonów funt. sterl., żeby tylko zapełnić coroczny ubytek, nie licząc większego potrzebowania, będącego skutkiem wzrastającej pomyślności; — ocenić to potrzebowanie zostawiamy tym, co zechcą wziąść na uwagę, jak mało złota, w porównaniu do dzisiejszych czasów, przed trzydziestu jeszcze laty, szło na pozłotę, na wiechy sklepowe, oprawę xiążek, ramy do zwierciadeł i obrazów, pierścionki, guziki, oprawę okularów i mnóstwo innych użytków.

Позволяется печатать. 8 Января 1851 года. *За Ценсора Профессоръ И. Срезневскій.*
W DRUKARNI WOJENNEJ.